

„A szupervízió megtart az egészségben”

Wiesner Erzsébet a hőskorszakról és a kiküzdött szakmai presztízsről

A szupervízió, amelynek hazai szaktekintélye, ma már többé-kevésbé mindannyiunk hétköznapjaiban érezteti hatását. Az elmúlt húsz-huszonöt év észrevétlenül átformálta a gondolkodásunkat, a társadalmi környezetünkhöz, munkánkhoz, munkahelyi konfliktusainkhoz való viszonyunkat. Noha a többség talán még soha nem vett részt szupervízióban, a szemlélet, amelyet képvisel, mintha sokkal szélesebb körben hatna, sokkal mélyebbre leszivárgott volna, mint a segítőszakmák felségterülete. Hajlamosak vagyunk eleve feltételezni, hogy akkor járunk el helyesen, ha kissé kívülről, a konkrét helyzetből kiemelkedve tudunk tekinteni magunkra, nehézségeinkre, szakmai elakadásainkra. Ehhez segíthetnek hozzá a szupervízorok. És ők azok a szakemberek, akik működéséhez, szakmai-társadalmi beágyazódásához annak idején Wiesner Erzsébet és néhány hasonlóan lelkes úttörő küzdőtársa teremtette meg az alapokat Magyarországon.

Szupervízió, coaching – ezek ma divatszavak Magyarországon, de lehet, hogy a többség számára alig-alig érthető, melyik mire jó, és kinek miért szükséges. Hadd legyen provokatív: hasonlónak tűnik a jelenség a takarító- és az őrző-védő cégek rendszerváltás utáni diadalútjához. Amit korábban egy néni oldott meg partvissal és felmosóronggyal, azt fokról fokra profik vették át, miután elhitették, hogy aki ad magára, az áttér korszerű, Nyugatról beszerzett tisztítószerekre, és takarítógépeket alkalmazó, a takarítás „új filozófiáját” képviselő cégekbe veti a bizalmát. Ami az őrző-védő cégeket illeti, nekik arról kellett meggyőzniük az érintetteket, hogy olyasmit is őrizni, felügyelni kell, amit addig őzés nélkül sem feltétlenül fenyegetett veszély. Vagyis fel kellett kelteniük, sőt egyenesen meg kellett teremteniük az igényt a szolgáltatásuk iránt. Miben hasonlít a szupervízió hazai bevezetése az előbbiekéhez, és miben különbözik tőlük?

– Valóban, sokak számára a szupervízió és a coaching még ma is elsősorban sokat sejtető, jól hangzó, jólétesültséget sugalló divatszavak. A takarító- és őrző-védő cégekkel sugallt analógia már csak azért is érdekes kiindulópont, mivel időben egybeeső, sok párhuzamot rejtő, az igény felkeltése, a marketing szükségessége szempontjából hasonló folyamatokról van szó. De a szupervízió magyarországi története azért jóval komplexebb. A II. világháborúig ugyanis a Budapesti iskola működésében, a pszichoanalitikusok képződésében, munkájában már jelen volt nálunk a szupervízió, az analitikusok azon felismerése nyomán, hogy segítőszerepükben sok esetben magukra maradnak, és nagy segítséget jelenthet, ha nehéz eseteiket szakmai körben megbeszélhetik. 1948–49-től azonban megtört a magyar pszichológia addig európai színvonalú hagyománya, és ez csaknem a hatvanas évek közepéig így is maradt. A szocializmus idején az volt a hivatalos álláspont,

hogy nálunk nincsenek személyiségproblémák, és több más pszichológiai munkaforma mellett a szupervízió is csak a Lipót pszichológusi műhelyeinek rejtekén élhetett tovább. Komolyabb változást csupán a reformidők, a nyolcvanas évek, a nevelési tanácsadók és később a családsegítő központok hoztak – ekkortól a problémás gyerekekkel foglalkozó szakemberek körében már alkalmazható módszerként tekintettek a szupervízióra. 1988-ban pedig megalakult a Mentor Egyesület, amely a szociális munka szupervíziójának szükségességét hangsúlyozta.

En némettanárként és tolmácsként csöppentem bele ebbe a világba, a gyermekvédelem vonalán. A Cseppkő utcai gyermekotthon lakóival és munkatársaival többször megjártam Nyugat-Németországot, és a jó hangulatú, eredményes együttműködés nyomán dr. *Populás Antal*, az otthon pszichológusi végzettségű vezetője meghívott újonnan alakuló mentálhigiénés munkacsoportjába. Én pedig, miközben németet tanítottam, nyaraltattam és családgondozással foglalkoztam, beleástam magamat a gyermekvédelembe, igyekeztem szakmailag minél többet fejlődni. Továbbképzéseim egyikén, Kasselben hallottam a szupervízióról egy nagy erővel megszólító előadást, és megismertem egy szupervízor hölgyet, akinél az első szupervíziós tapasztalataimat szereztem.

Amikor annak idején a szupervízióval egyre mélyebben megismerkedett, mi ragadta meg benne leginkább? Milyen heurékaélményei, revelatív felismerései voltak vele kapcsolatban? És hogyan látta meg benne egy életre szóló hivatás lehetőségét?

– Izgalmas időszak volt, remek szakemberekkel dolgozhattam együtt a Cseppkő utcai teamben. Sok szakmai kérdésben mégis úgy éreztem, hogy magamra maradok. Ám nem mertem kimondani a kétségeimet, és az ötleteimmel sem gyakran hozakodtam elő, mert úgy gondoltam, nem feltétlenül ez a megfelelő fórum a nehézségeim vagy a töprengéseim megosztására. Az a függelmi-érdekeltségi viszony, amely a kollégáimmal összekötött, nem engedte, hogy abban a körben elég laza és bizalmas legyek. „Ki tudja, hogyan reagálnak”, gondoltam magamban, és inkább hallgattam. A kasseli előadás heurékaélménye éppen az volt számomra, hogy végre megvan, amit kerestem, és ez a szupervízió: egy olyan, engem meghallgató, érdek nélküli személy segítségének lehetősége, aki sem nem a kollégám, sem nem a főnököm vagy a barátom, családtagom. Aki azért van, hogy engem meghallgasson, visszatükrözzön, aki előtt hangozatosan gondolkodhatom. Vagyis én „felhasználói oldalról” éreztem meg a szupervízió szükségességét, sokkal korábban annál, hogy arra gondoltam volna, egyszer a hivatásommá válhat majd.

A kasseli tapasztalatcserék két-három éven át folytatódtak. A rendszerváltás éveiben, 1990–91-ben járunk, amikor általános az eufória és az optimizmus, minden lehetségesnek tűnik, és csupa jót várunk a jövőtől. Egykori mentorommal még ma is felidézünk néha annak az estének az emlékét, amikor a Kossuth hajón, egy pohár bor mellett üldögélve váratlanul megkérdezte tőlem: „Miért nem tanulod meg nálunk, Németországban a szupervíziót?” Ez sorsdöntő pillanat volt, hirtelen összeállt a kép. Hiszen ekkor már kellően meggyőződtem arról, milyen jó és fontos módszerről van szó, és hogy komoly perspektívája ígérkezik Magyarországon. „Csupán” arra volt szükség, hogy ráébredjek: nagy feladat vár rám, ha vállalom.

Mivel az országos ösztöndíjtanácsához nem akartam fordulni, és egyéb hivatalos szervek segítségét sem reméltem, német alapítványok pályázataira jelentkeztem. Azokban az években, az NDK megszűnése után, a keleti nyitás jegyében sok pályázatot írtak ki a korábbi szocialista országok integrációjának, a nyugati módszerek adaptációjának támogatására. Végül a társadalompolitikai szintéren aktív Friedrich Ebert Alapítvány ösztöndíját nyertem el, és 1990. október 1-jén felvettek a Kasseli Egyetemre. Ehhez az eseményhez kapcsolódik egy anekdotikus epizód: a bizottság egyik tagja, *Norbert Lippenmeier* nem támogatta a felvételemet, mivel úgy gondolta, egy külföldi számára a nyelvi korlátok miatt német egyetemen nem lehetséges a szupervízió elsajátítása. Én tudtam erről, ezért eleinte jó ideig kerültem őt, de később aztán mégiscsak bekerültem a tanszupervíziós csoportjába, ahol több mint egy évig rendszeres kapcsolatban voltunk. És végül éppen ő kérdezte meg tőlem, segítenék-e a szupervízió-képzést Magyarországra elhozni; feltérképezni, milyen a fogadókészség rá azokon a magyar egyetemeken, ahol van szociális munkás szak.

A diplomamunkámat a kollektív identitás megtartó-, sőt életben tartó erejéről írtam a Tolna megyei Csibrák példáján, amelynek sváb lakóit a háború után Kassel környékére telepítették ki, ma is ott élnek. Narratív interjúkat készítettem, majd elemeztem. A dolgozatom legfontosabb tanulsága az volt, hogy az egyén számára a kollektív identitás segíthet átvészelni az emberpróbáló történelmi helyzeteket.

Hogyan látott munkához, miután a szupervízió hazai lehetőségeinek felmérésére hazatért? Milyen nehézségekkel kellett szembenéznie? Megtapasztalta-e, hogy „senki sem próféta a saját hazájában”? Milyen ellenérzésekkel, ellenérvekkel szembesült?

– Nagy szerencsém volt, mivel már a kezdet kezdetén két erős szövetségesre is rátaláltam: *Bagdy Emőkére*, aki akkor Debrecenben volt tanszékvezető, és *Török Ivánra*, a Népjóléti Képzési Központ vezetőjére, akikkel egy nyelvet beszéltünk, és akik rögtön felkarolták a szupervízió ügyét. 1994-ben további kollégákkal kibővülve heten alapítottuk meg a Supervisio Hungarica Munkacsoportot, és hozzáálltunk az akkreditációs folyamat elindításához. Ez sok-sok munkával 1997-re sikerült. 1998-ban indulhatott el az első szupervízió szak, huszonnyolc hallgatóval. Mivel a szupervizorképzés kezdettől fogva költségtérítéses volt, nagyon örültünk, amikor összeállt az első évfolyam.

Akadtak konfliktusaink: így például a Mentor Egyesülettel, amely a szociális munka szupervíziója és a szakmaspecifikus szupervízió koncepcióját képviselték. Igyekeztünk velük megtalálni a közös nevezőt, de az egyeztető alkalmaink egy idő után abbamaradtak. Kezdetben a pszichológusvilág értetlenségével, távolságtartásával is szembesülnünk kellett. Tovább színesítette a képet, hogy 2000-ben az alapmodelltől valamelyest eltérő, a profitszféra felé orientálódó, szervezetfejlesztő szupervizori képzés is indult az International Business Schoolban.

Hogyan alakít át hosszabb távon egy egyént, egy közösséget, végső soron pedig, sok áttételen keresztül akár egy országot is, ha képes hatékonyan élni a szupervízió által kínált fejlődés lehetőségével? Milyen nehézségek, konfliktusok, csődök, szakmai tévutak előzhetők meg a segítségével?

– Az egyén számára azt teszi lehetővé, hogy képes legyen egy lépést hátrálni, egy kicsit eltávolodni attól, amiben éppen benne van, és úgy rátekinteni a helyzetére, átgondolni, merre tovább. Egy óra szupervízióval akár több tíz órányi tévutat spórolhat meg, aki rászánja magát, mert a reflektív eltávolodás révén tudatosabbá, kiegyensúlyozottabbá válik, javul az életminősége. A karrierépítésben is hasznos lehet, például az ahhoz hasonló fantáziagyakorlat révén, mint az, hogy ha most 2020-at íránk, mit szeretnének olvasni az önéletrajzomban. Így mentális és fizikai értelemben is egészségmegőrző hatású.

Ami az országos vetületet illeti, arról a Kasselben megismert, magyar származású, Münchenben szociális munkát tanító *Kneffel Magdolnával* folytatott beszélgetéseim jutnak eszembe. Szerinte az a baj velünk, magyarokkal, hogy noha rettentően tudunk lelkesedni és nagy szenvedéllyel belevetni magukat valamibe, a tervezésben, valamint a gyakorlati megvalósításban nem jeleskedünk, és nem erős oldalunk az együttműködés sem, az individuális beállítottság jellemző ránk. Több higgadtságra, önreflexióra, csoportszellemre lenne szükségünk – és a szupervízió éppen ezeket fejleszti.

Az elmúlt két évtized ön szerint mely területeken eredményezte a szemlélet karakteres, jól érzékelhető átalakulását? Volt-e olyasmi, ami önt is meglepte? Mely reményeiben kellett csalatkoznia?

– Fantasztikus áttörésnek tartom, hogy a szociális területen általánosan ismert és alkalmazott lett a szupervízió. Sokáig azt hittem, hogy mint annyi minden Magyarországon, ez is csupán Budapesten közismert, bevett módszer, csak ott része a mindennapoknak. Így amikor 2010-ben Keszthelyre költöztem, arra készültem, hogy bizonyos értelemben újra kell kezdenem a munkámat, és kis túlzással minden érdeklődőnek el kell majd magyaráznom, mi is az a szupervízió. De roppant kellemes meglepetés ért, mert a nyugat-balatoni térségben is szinte mindenki képből van ez ügyben. Amin jelenleg dolgozunk, az a szupervizorok szupervízióba járásának bevetté tétele. Ez nálunk még egyáltalán nem általános, pedig nagyon fontos lenne, akárcsak annak tudatosítása, hogy a szupervizornak is egy életen át képeznie kell magát. Nemcsak a kliensei, hanem a saját szakmai személyiségét is szükséges lenne ugyanis folyamatosan karbantartania.

Meghatározhatók-e a szupervíziónak specifikusan magyar hangsúlyai, „stílusjegyei”?

– A szakmai személyiség fogalma nálunk született, mert míg a németeknél a szakmai szerepen van a hangsúly, mi a személyiségfejlesztésre helyeztük, és ezzel kitágítottuk a fogalmat. A szakmai személyiség a személyiség azon része, amely a munkában érintett, főnök és beosztott vagy kollégák közötti, teamen belüli kapcsolati működésekre, érzelmekre, érzésekre vonatkozik. Fontos és jellemző magyar specialitásnak tartom azt is, hogy míg Németországban másfél órás egy csoportszupervíziós ülés, nálunk három óra szükséges hozzá. Nekünk több időre van szükségünk, hogy kibeszélhessük magunkat.

Mennyire elégedett a szupervízió magyar elfogadottságával, a szakma presztízsével?

– Azt hiszem, mindannyian elégedettek lehetünk, akiknek ez szívügyévé vált annak idején, és erre mostanában van egy újabb ok is: az, hogy szélesedik a kapcsolatrendszerünk. 2014 januárja óta én vagyok a Magyar Szupervizorok és Szupervizor-Coachok Társaságának elnöke. Júniusban minden évben konferenciát tartunk, és erre idén a *Pszichoterápia* folyóirat képviselőjében Szőnyi Gábor főszerkesztő is eljött. Ezt annak jeleként értékeltük, hogy már nem csak a szűk szakma érdeklődik a munkánk iránt. Más rokon szakmákkal is törekszünk a kapcsolatfelvételre és a kapcsolataink ápolására. Ilyen a Szervezetfejlesztők Magyarországi Társasága, ilyenek a különböző coaching-szervezetek és az őket tömörítő egyesület, a Magyarországi Coach-Szervezetek Szövetsége, amelybe mi is beléptünk. Jó iránynak tartom, hogy elkezdjük keresni, számom tartani egymást. A közös fórumok, műhelymunkák, pályázati lehetőségek megtalálása új távlatokkal kecsegtet. Egy vízióm is van ezzel kapcsolatban: jó lenne, ha sikerülne tudatosítanunk, hogy a trénereknek, szervezetfejlesztőknek, coachoknak is szükségük van szupervízióra. Ahogy más segítőszakmák képviselőinek, például a védőnőknek is. Ez szerencsére már nem is csak álom: egy TÁMOP-pályázat lehetőséget adott rá, hogy a kezdő lépéseket meg lehessen tenni.

Arra kértem mentálhigiénés végzettségű lelkész barátomat, hogy fogalmazzon meg néhány kérdést, amit szívesen feltenne önnek. Az első, ami eszébe jutott, az volt, hogy egyházi környezetben gyakran gyanakodva tekintenek mindenre, ami világi, pszichologizáló és a sajátos egyházi, kegyességi szempontokat figyelmen kívül hagyó. Hogyan lehet eloszlatni a bizalmatlanságot?

– 2000 óta a Károlin tanítok, és tapasztalataim szerint a református lelkészek körében már általánosan ismert a szupervízió. A református egyház által fenntartott kecskeméti Gyökössy Intézet szupervizorok képzésével is foglalkozik, főként lelkészek bevonásával. Vagyis református vonalon komoly próbálkozások vannak.

A szupervízió egyházi környezetben való alkalmazásának elméleti vonatkozásával kapcsolatban szlovákiai református lelkész barátom felfogását tartom mérvadónak. – A lelkészi munka négy részre osztható – szokta mondani. – Ennek egyik dimenziója az istenkapcsolat, a második a hivatalhoz, az egyházhoz fűződő, a harmadik a gyülekezet és a presbitérium, a negyedik pedig a család. Az utóbbi három bármely nehézségében kompetens lehet egy világi segítő. És bizonyos esetekben fontos is, hogy szerepet kapjon, különben a lelkész roppant könnyen magára marad, akár mint példakép, akár mint közösség-szervező, akire sokan számítanak. Fontos ugyanakkor hangsúlyozni, hogy a szupervízió nem krízisintervenció, vagyis ha egy gyülekezetben már nagy a baj, nem kínálhat megoldást. Csak akkor juthat szóhoz, miután a krízist kezelték, és túljutottak rajta.

Mekkora súllyal esik latba, hogy a szupervizor vagy a coach vallásos, ezen belül ugyanazon felekezethez tartozik-e, mint a közösség, amelynek segíteni próbál? Milyen specifikus szempontokat kell figyelembe vennie, ha nem az? Hiszen ha nem készül fel eléggé a környezet adottságaiból, könnyen porcelánbölti elefánt lehet.

– A bizalmatlanság legyőzésében fontos szerepe lehet, ha azonos felekezethez tartozó, még inkább, ha lelkész a szupervizor. A Gyököcssy Intézet ma már külön evangélikus lelkészek számára is kínál ilyen lehetőséget. A lelkészek szocializációja sajnos nem feltétlenül ágyaz meg a szupervízióra való nyitottságnak. Sokuk számára megkérdőjelezhetetlen ugyanis az „én és az Isten” alaphelyzet, vagyis hogy bármiféle gondjuk támad, az senki másra nem tartozik, és csak az ima lehet rá az orvosság. Etalonnak kell lenniük, és kisvárosi vagy falusi környezetben a nyilvánosság előtt zajlik szinte az egész életük. Azt szokják meg, hogy nekik kell másoknak adniuk, másokat segíteniük, és csak nehezen képesek ettől eltérő szemléletmódra átállni, segítséget kérni és elfogadni.

Hogy lelkésznek lelkész tartson-e szupervíziót, az mindig helyzetfüggő. Sokszor jó, ha inkább kívülről érkezik a segítő, mert ő könnyebben rákérdez olyasmire is, ami az azonos háttérű másik lelkésznek egyáltalán nem jutna eszébe. És az is igaz, hogy egy lelkész terapeuta könnyen válhat szereptévesztővé, viselkedik adott helyzetben inkább lelkészként, mint szupervizorként. Nem mindegy az sem, hogy a kliens a lelkészt vagy a szupervizort látja-e a segítőben, mert egészen félreviheti a beszélgetéseiket, ha nem azt mondják egymásnak, amit gondolnak, hanem azt, amit szerintük a másik hallani szeretne. Egy világi szakember tárgyilagosabb tud lenni, így nagyobb esély kínálkozik a helyzet mély elemzésére.

Mikor szólal meg a szupervizor véscsengője? Hogyan tudja megállapítani, hogy valóban az ő segítségére van-e szükség? Melyek az úgynevezett kilépési pontok, amikor útközben derül ki, valójában nem is szupervízióra, hanem mondjuk önismereti munkára vagy pszichoterápiára lenne szükség?

– Erről sok szó esik a szakirodalomban, a határok érzékenyek. A szupervízió ugyanolyan mélységben hat, mint a terápia, de másképpen, a kliens szakmai helyzetére koncentrálna. Elképzelhető, hogy tudatosítania kell a párhuzamot a szakmai és a személyes vonatkozások között, de az utóbbiak mélyebb feldolgozásával nem foglalkozhat a szupervizor. Az ő feladata ugyanis az, hogy arra keressen választ, az adott helyzettel itt és most mit lehet kezdeni, mely megoldás lenne a legkívánatosabb. Elképzelhető például, hogy egy lelkészt az egyik presbiter az apjára emlékezteti, mert ugyanolyan rideg, merev, mint vele volt az apja gyermekkorában. Fontos ennek belátása és kimondása, de ezzel egyidejűleg azzal is tisztába kell kerülni, hogy ez most egy másik helyzet. Ha a lelkész úgy érzi, szeretne mélyebben szembesülni az apjához való viszonyával, a szupervizornak terápiát kell számára javasolnia. Arra ugyanis neki nincsen felhatalmazása. A szerepe abból a szempontból mégis fontos, hogy meg tudja mondani, merre léphet tovább a kliens, és önismereti csoportot, asszertivitás- vagy kommunikációs tréninget, más esetben pedig coachingot javasolhat neki.

Melyek egyházi környezetben a leggyakoribb nehézségek, visszatérő témák? Mennyiben hasonlók, mennyiben eltérők a vallási közösségek vezetőségének és a segítőkész szakmákban dolgozók teamjeinek problémái? Hogyan „zavarhatnak be” a vallási színtér speciális adottságai? Hiszen egy gyülekezet, egyházközség heterogén tagságának igényei sokkal nehezebben körvonalalazhatók, mint például a hajléktalan embereké vagy az egyedülálló anyáké.

– Valóban nehéz lehet annak meghatározása, hogy melyek egy egyházi közösség legfőbb nehézségei. Tapasztalatom szerint mindig lelkésze válogatja, hogy mire akar leginkább ránézni. De azért jócskán akadnak „slágertémák”. Ilyen a presbitériummal, egyházközségi képviselő-testülettel való együttműködés, a gyülekezet, egyházközség aktivizálásának vágya, akadályai, a vallásukat még gyakorlók megtartása, a fiatalok bevonása.

Nyolc éve adok szupervíziót szerzetes nővéreknek. Az egyikük mondta egyszer, hogy a velük folytatott szupervízió azért sajátos, mert akkor is hárman vagyunk jelen, amikor kettesben beszélgetünk. Úgy vélem, nekem magamnak is ismernem kell a határaimat, és a nővérek határait is rá kell tudnom mutatni. A szent tartományhoz, amely számukra életük legfőbb tartalma, én nem férhetek hozzá, de arra igenis minden nővért ráébredtetek, hogy ő is csak ember, és ezt „meg is kell engednie magának”. Vannak ugyanis emberi határai, nem vállalhat emberfeletti terheket, és adott helyzetben ki kell mondania, amikor valami már nem vállalható számára, mert csak belerokkanni tudna. Hiszen minden szerzetes példaképe, Jézus is egészen ember volt, nemcsak egészen Isten.

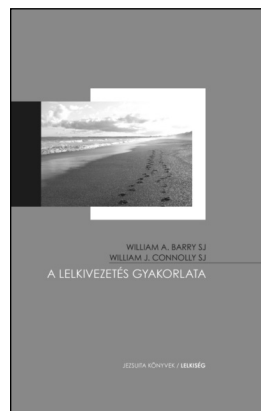
Kiss Péter

A JEZSUITA KIADÓ AJÁNLJA

William A. Barry – William J. Connolly A LEKIVEZETÉS GYAKORLATA

A keresztény lelkivezetést úgy határozzuk meg, mint olyan segítséget, amelyet egyik hívő ember nyújt a másoknak, lehetővé téve számára, hogy Isten személyesen neki szóló közlésére odafigyeljen, válaszoljon a személyesen megszólaló Istennek, növekedjen a kapcsolat bensőségeiben, és életében megvalósítsa azt, ami ebből következik. Az ilyenfajta lelkivezetésnek a fókusza a tapasztalat – nem a gondolatok –, méghozzá kifejezetten a tapasztalat vallásos dimenziója, vagyis az a dimenziója bármely tapasztalatnak, amely felidézi a jelenlétét a titokzatos Másiknak, akit Istennek nevezünk. Ezt a tapasztalatot nem elszigetelt eseménynek tekintjük, hanem mint annak a folytatólagos kapcsolatnak a kifejeződését, amelyet Isten kezdeményez minden emberrel. • 272 oldal, 2800 forint

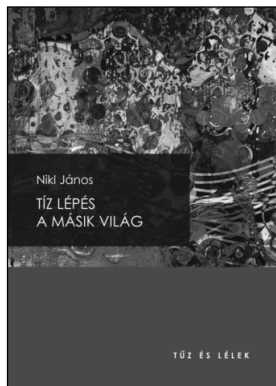
James Empereur SJ A BELSŐ NÖVEKEDÉS KILENC ÚTJA Enneagram és lelkivezetés

A régi idők mesterei és lelkivezetői azt akarták elérni, hogy az emberek felismerjék belső torlaszaikat és előítéleteiket, következésképpen saját „tapasztalási stílusukat”, vagyis azt a szokásukat, hogy az életet egy bizonyos fixált szemszögből szemlélik, alakítják. Ezekből az következik, hogy az egésznek véljük az élet általunk megismert vagy uralt részét. Az enneagram lényege, hogy legyőzzük ezeket a szenvedélyeket, és megtanuljuk objektív(ebb)en tapasztalni a valóságot. Arról szól, hogy eljussunk Istenhez, a Teljesen Objektívhez, aki nekünk, keresztényeknek egyszersmind a Miénket is jelenti, amennyiben Isten alászállt világunkba, és annak részévé vált. Az enneagram segítségünkre lehet abban, hogy tisztábban lássunk rá önmagunkra, őszintébbek legyünk magunkhoz, hogy egyre jobban meg tudjuk különböztetni azt, mikor hallgatunk belső hangjaink szavára, s vagyunk ezzel előítéleteink rabjai, illetve mikor vagyunk képesek arra, hogy nyitottak legyünk az új iránt – írja a hazánkban is jól ismert lelkeségi szerző, Richard Rohr. Hogyan segítheti az enneagram rendszere a lelkivezetésre vállalkozó szakemberek munkáját? Hogyan válhat teljesebbé általa az életünk, elmélyítve kapcsolatunkat önmagunkkal, embertársainkkal és Istenrel? Gazdag tapasztalata alapján többek közt ezekre a kérdésekre keres választ a kötet szerzője. • 268 oldal, 3900 forint

Nikl János TÍZ LÉPÉS A MÁSIK VILÁG

E könyv riportjainak egyikében, egy nyomasztóan szürke, borongós napon egy nővér így nyilatkozik: „Talán ez a szomorú idő lehet az oka, hogy olyan depressziósak a magyarok. És bizalmatlanok is! A magyar szívhez nehéz közel kerülni, hatalmas falakat emelnek ugyanis.” Meglep, hogy egy portugál nővér így beszél rólunk. És nem csak ő. Mások is megfogalmaztak már rólunk hasonló gondolatokat. Egy másik nővér a cigányokról is érdekesen szól: „Féltem, mikor idejöttem, mert nem vagyok falusi ember, és hozzá kellett szoknom a romák temperamentumához. Ezt csak lassan sikerült leküzdenem.” Érdemes ezen elgondolkodni. Kétségtelen, ha üres kézzel megyünk a cigányok közé, egyből megkérdezik: „No mi van, nem hoztál semmit? Csak prédikálni jöttél?” Tudjuk, üres gyomorral nem lehet filozofálni, de valami más is lehet még e mögött. Mi, magyarok és romák, mind mások vagyunk. A kötet riportjaiból még valami kitűnik, ami sokkal elszomorítóbb, mint a társadalomban jelen lévő egyszerű szegénység. Az pedig nem más, mint az egyre erősödő cigány–magyar ellentét. E kötetnek épp az az egyik missziója, hogy érzékennyé tegyük egymást gondjainkra, bajainkra. Fontos, hogy az emberek lássák: minden nehézség és negatív kicsengésű sajtóhír ellenére sok jó dolog is történik ezen a területen. • 104 oldal, 2300 forint

Patsch Ferenc SJ KATOLIKUS SPIRITUALITÁS – TABUK NÉLKÜL

A kötetben szereplő írások a katolikus spiritualitás nagy témáiról szólnak. De nemcsak hitről, imaéletéről és hivatásról, hanem szexualitásról, párkapcsolatról és életmódról is. Meg még sok minden egyébről... Nagyon őszintén – tabuk nélkül!
A szövegek eredetileg a „Jezsuita bloggerek” közösségi portálon jelentek meg „pacsy” és „satory” nicknéven. Sikeresnek mondhatók, hiszen gyakran több száz kommentet, némelykor pedig akár ezer fölötti like-ot is kaptak – ez pedig a műfajon belül valóban párját ritkítja... • 268 oldal, 2500 forint

A kötetek megrendelhetők:
Jezsuita Kiadó
1085 Budapest, Horánszky u. 20.
Telefon: (1) 445-1429
E-mail: konyvek@jezsuita.hu
Honlap: www.jezsuitakonyvek.hu